

Брюксел, 27 февруари 2026 г.
(OR. en)

6854/26

MIGR 61
JAI 263
ASIM 15
SOC 120
EMPL 51
EDUC 67

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 16 февруари 2026 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: C(2026) 462 final

Относно: ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА
от 29.1.2026 година
относно привличането на таланти за иновации

Приложено се изпраща на делегациите документ C(2026) 462 final.

Приложение: C(2026) 462 final

Брюксел, 29.1.2026 г.
C(2026) 462 final

ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА

от 29.1.2026 година

относно привличането на таланти за иновации

ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА

от 29.1.2026 година

относно привличането на таланти за иновации

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

- 1) Привличането и задържането на граждани на трети държави със специализирани умения или силен потенциал за иновации, включително научни работници, студенти и висшисти в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ), висококвалифицирани работници, основатели на стартиращи предприятия и предприемачи новатори, е от съществено значение за поддържането на икономическия растеж, конкурентоспособността и технологичното лидерство на Съюза.
- 2) Привличането на таланти за иновации е особено важно в ключови сектори за конкурентоспособността и стратегическата автономност на Съюза, включително информационните и комуникационните технологии, наукоемките технологии и граничните иновации, като например изкуствения интелект (ИИ), квантовите технологии и полупроводниците, виртуалните светове, чистите и възобновяемите технологии (включително ядрените технологии), биотехнологиите (включително приложенията в областта на здравеопазването и биоикономиката), авангардното производство и материали и киберсигурността.
- 3) Постоянният недостиг на работна ръка и умения в секторите с интензивно използване на иновации отслабва капацитета на Съюза за постигане на неговите цели. Този недостиг почти се е удвоил от 2015 г. насам и се очаква да продължи, като според прогнозите повече от половината от новосъздадените работни места до 2035 г. ще изискват висококвалифицирани профили. Неравнопоставеността между половете допринася за този недостиг, особено що се отнася до работната сила в областта на науката и инженерството, както и в частноопанския сектор. Недостигът отразява и пречките пред пълноценното използване на уменията на гражданите на трети държави, които вече пребивават в Съюза, включително предизвикателствата, свързани с признаването на квалификации и ограничения достъп до заетост, съответстваща на техните профили. Малките и средните предприятия (МСП) и стартиращите предприятия са непропорционално засегнати от този недостиг и срещат трудности при привличането на таланти, необходими им, за да разширяват дейността си и да се съревномават в световен мащаб¹.

¹ Employment and Social Developments in Europe 2024 — Addressing Labour and Skills Shortages for Europe's Green and Digital Future (Заетост и социално развитие в Европа през 2024 г. — преодоляване на недостига на работна ръка и умения за екологичното и цифровото бъдеще на Европа), Европейска комисия, 2024 г.

- 4) Мобилизирането на потенциала на собствената работна сила на Съюза продължава да бъде от ключово значение. Привличането на квалифицирани и иновативни хора от държави извън Съюза обаче също е необходимо, за да се гарантира устойчив запас от таланти, който укрепва конкурентоспособността на Съюза и дава възможност за напредък в прилагането на практика на стратегическите му приоритети. В една все по-несигурна световна обстановка отвореността на Съюза, зачитането на основните права, академичната свобода и силните демократични институции представляват ключов фактор за привличането на квалифицирани и иновативни хора, търсещи стабилна и отворена среда, която им позволява да живеят, работят и творят свободно.
- 5) В Пакта за миграцията и убежището² се утвърждава отново значението на привличането на умения и таланти в Съюза. През последните години Комисията представи набор от законодателни, оперативни и ориентирани към бъдещето мерки, включително предложение за създаване на резерв на ЕС от таланти³ с цел насърчаване на наемането на персонал на международно равнище и създаване на партньорства в подкрепа на талантите с цел насърчаване на структурирани рамки за сътрудничество с държавите партньори.
- 6) Ефективното прилагане на мерките за привличане на таланти следва да бъде подкрепено чрез сътрудничество с държавите партньори, по-специално в областта на сигурността на документите, управлението на самоличността и обмена на информация, включително за да се отвърне на потенциалните опасения от „изтичане на мозъци“. Целта на това сътрудничество следва да бъде да се укрепва взаимното доверие, да се допринася за спазването на етични стандарти при провеждането на процедурите за приемане и да се допълват по-широките партньорства на ЕС, включително партньорствата в подкрепа на талантите и ангажираността в контекста на разширяването и съседството. В този контекст Пактът за Средиземноморието⁴ засилва значението на мобилността на талантите за изграждането на всеобхватни партньорства, включително чрез насърчаване на висшето образование, насърчаване на мобилността на студентите и предложение за създаване на Средиземноморски университет.
- 7) В Съюза на уменията⁵ бяха очертани ключови резултати на равнището на Съюза и на национално, регионално и местно равнище с цел привличане и задържане на умения от трети държави за справяне с недостига и развиване на таланти в Съюза. Също така бе подчертано значението на подкрепата за интеграцията и семейния живот с цел привличане и задържане на квалифицирани работници и научни работници, включително необходимостта от развиване на привлекателни научноизследователски кариери, насърчавани в Европейската харта за научните изследователи.
- 8) Целта на Съюза на уменията е до 2030 г. годишният брой на учащите от държави извън ЕС, които идват да учат и да получат диплома за висше образование в ЕС, да бъде най-малко 350 000. Програмата „Еразъм+“ е важен фактор, способстващ за Съюза на уменията, включително чрез водещи инициативи като „Еразмус

² COM(2020) 609 final.

³ COM(2023) 716 final.

⁴ JOIN(2025) 26 final.

⁵ COM(2025) 90 final.

Мундус“, алиансите на европейски университети и бъдещия знак за съвместна европейска диплома.

- 9) Предстоящата стратегия за професионално образование и обучение (ПОО), обявена в Съюза на уменията, също ще допринесе за привличането на студенти и завършили образованието си в областта на ПОО, които могат да подкрепят иновациите в Съюза.
- 10) Инициативата „Изберете Европа за наука“⁶ популяризира Европа като изключителна дестинация за международни студенти, изследователи и специалисти, а стратегията на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия⁷ има за цел да превърне Европа в най-доброто място в света за учредяване и разрастване на глобални технологични дружества, включително дружества в областта на наукоемките технологии. Тези инициативи, заедно с плана за действие „Континент на ИИ“⁸, подчертават стратегическото значение на наукоемките технологии, ИИ, чистите технологии, здравеопазването и цифровите сектори за конкурентоспособността и суверенитета на Европа, както и необходимостта да се гарантира, че ЕС може да привлича квалифицираните специалисти, движещи тези сектори напред. Действията „Мария Склодовска-Кюри“ са ключов инструмент за привличане и задържане на международни таланти в Европа, като подкрепят обучението и професионалното развитие на научни работници от цял свят на всички етапи от тяхната кариера. И накрая, инициативата на ЕС „Син килим“, стартирана със стратегията на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия, ще подкрепя привличането и задържането на висококвалифицирани и разнообразни таланти, като се съсредоточи върху образованието в областта на предприемачеството, свързаните с данъчното облагане аспекти на опциите върху акции на наетите лица и трансграничната заетост.
- 11) Комисията предлага подкрепа чрез текущи и планирани инициативи, насочени към повишаване на привлекателността на ЕС за талантите, по-специално чрез действия за научни изследвания и иновации, свързани с „Изберете Европа“. Тези усилия ще включват и възможности за финансиране и комуникационни дейности за информиране на талантите относно възможностите за заетост в рамките на научноизследователските организации в ЕС.
- 12) Предстоящият европейски акт в областта на иновациите има за цел да се увеличи и ускори внедряването на иновации и да се подобри регулаторната среда за новаторските дружества, включително стартиращите и разрастващите се предприятия. Предложението на Комисията за законодателен акт за европейското научноизследователско пространство също ще засили инвестициите в научноизследователска и развойна дейност, ще съгласува инвестиционните приоритети на Съюза и на държавите членки и ще подкрепи мобилността на научните работници към Съюза и вътре в него. Планът за действие на Комисията за жените в областта на научните изследвания, иновациите и стартиращите предприятия ще потърси решения на трайните различия между половете, които ограничават пълното мобилизиране на

⁶ <https://euraxess.ec.europa.eu/jobs#choose-europe-for-science-new>

⁷ COM(2025) 270 final.

⁸ COM(2025) 165 final.

талантите и потенциала за иновации, и ще има за цел до 2030 г. ЕС да се утвърди като най-привлекателното място в света за жените в тези области.

- 13) Привличането на международни таланти за иновации и конкурентоспособност е също така една от ключовите цели на стратегията на ЕС за визовата политика⁹, в която се определя рамка за визова политика, която благоприятства дългосрочните интереси на Европа чрез укрепване на сигурността в цялото Шенгенско пространство, насърчаване на просперитета и конкурентоспособността на ЕС и изтъкване на позицията и устойчивостта на Европа на световната сцена.
- 14) Съюзът следва да изпълни вече започнатите действия и да увеличи усилията си за предприемане на допълнителни мерки, за да се превърне в привлекателна дестинация за международните таланти, чиито умения, знания или дейности могат да допринесат за неговата конкурентоспособност и екосистеми за иновации. Тези мерки следва да подобряват прилагането и достъпа до рамките на Съюза и националните рамки за обучение, научни изследвания, висококвалифицирана заетост, основатели на стартиращи предприятия и иновативни предприемачи.
- 15) Гъвкавостта, предвидена в правната рамка на Съюза, следва да се използва за ускоряване и улесняване на приемането на международни таланти и за повишаване на привлекателността на Съюза. Тези мерки следва да бъдат придружени от оперативни мерки както на равнището на Съюза, така и на национално равнище.
- 16) Достиженията на Съюза осигуряват рамка за привличане и задържане на таланти от трети държави. С Директива (ЕС) 2016/801 („Директивата за студентите и изследователите“)¹⁰ се хармонизират условията за влизане и пребиваване на студенти и научни работници, като се улесняват мобилността и възможностите след завършване на образованието и научните изследвания; С Директива (ЕС) 2021/1883 („Директивата за синята карта на ЕС“)¹¹ се установяват общи правила за приемането и правата на висококвалифицирани работници. Тези правила се допълват от Директива 2003/86/ЕО на Съвета („Директивата относно събирането на семейството“)¹², с която се определят условията за събиране на семейството — елемент, който играе важна роля за привличането и задържането на чуждестранни таланти и за насърчаването на дългосрочната интеграция.
- 17) Продължителните процедури, трудностите при достъпа на таланти до консулствата, липсата на информация и сложните национални

⁹ COM(2026) 43.

¹⁰ Директива (ЕС) 2016/801 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави с цел провеждане на научно изследване, следване, стаж, доброволческа дейност, програми за ученически обмен или образователни проекти и работа по програми „au pair“ (ОВ L 132, 21.5.2016 г., стр. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj>).

¹¹ Директива (ЕС) 2021/1883 на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2021 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост и за отмяна на Директива 2009/50/ЕО на Съвета (ОВ L 382, 28.10.2021 г., стр. 1—38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj>).

¹² Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 г. относно правото на събиране на семейството (ОВ L 251, 3.10.2003 г., стр. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/86/oj>), като Директива (ЕС) 2016/801 (за изследователите) и Директива (ЕС) 2021/1883 предвиждат по-благоприятни правила.

схеми, включително тези за основателите на стартиращи предприятия и иновативните предприемачи, продължават да подкопават ефективността на рамката на Съюза и да ограничават неговата привлекателност и видимост на световно равнище. Те също така намаляват въздействието на усилията на Съюза в други области, като например образованието, научните изследвания или иновациите.

- 18) За привличането на международни таланти в Съюза е от съществено значение да има бързи, прозрачни и предвидими процедури за приемане. Могат да бъдат предприети конкретни действия за опростяване и подобряване на предвидимостта на процесите на приемане, за съкратяване на сроковете за обработване и за да се гарантира, че консулските и административните системи разполагат с адекватни средства за ефикасно обработване на заявленията, като същевременно осигуряват гаранции срещу потенциални злоупотреби, включително чрез подпомагане със средства на Съюза.
- 19) Укрепването на дългосрочните перспективи е от ключово значение за привличането и задържането на научни работници, международни студенти, висококвалифицирани работници, основатели на стартиращи предприятия и иновативни предприемачи. С Директива 2003/109/ЕО на Съвета („Директивата за дългосрочно пребиваващите лица“)¹³ се дава възможност за придобиване на статут на дългосрочно пребиваващ в ЕС след пет години законно и непрекъснато пребиваване в държава членка и се подкрепят силно мобилни таланти като научни работници и висококвалифицирани работници. Предложението на Комисията¹⁴ за преработване на Директивата за дългосрочно пребиваващите лица ще допринесе допълнително за повишаване на привлекателността на Съюза.
- 20) Улесняването на признаването на квалификациите и валидирането на уменията на граждани на трети държави също е от ключово значение за успешните политики за привличане и задържане. Чрез инициативата за преносимост на уменията, която предстои да бъде приета през 2026 г., ще се проучи дали да се предложат общи правила за опростени процедури за обработване на признаването и валидирането на квалификации и умения на граждани на трети държави.
- 21) Подобряването на предоставянето на информация на талантите в чужбина, засилването на координацията между действащите лица в сферата на образованието, обучението, научните изследвания и иновациите, както и осигуряването на подходящ административен капацитет са от съществено значение за постигането на по-бързи, по-прозрачни и ефективни процедури.
- 22) Следва да се представят целенасочени препоръки за улесняване на достъпа на таланти до Съюза и държавите членки и за рационализиране на процедурите за кандидатстване, засилване на мерките за привличане и задържане на международни таланти, които могат да допринесат за конкурентоспособността и растежа на Съюза, повишаване на капацитета и достъпа до информация и насърчаване на механизмите за координация.

¹³ Директива 2003/109/ЕО на Съвета относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни (ОВ L 16, 23.1.2004 г., стр. 44, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/109/oj>).

¹⁴ COM(2022) 650 final.

- 23) Лицата, ползващи се с международна закрила и пребиваващи в ЕС, или гражданите на трети държави, нуждаещи се от закрила и разселени в трета държава, могат същевременно да разполагат с уменията, необходими на европейския пазар на труда, или да имат голям потенциал за иновации. Въпреки това е възможно те да срещат специфични трудности при получаването на разрешения за пребиваване за целите на обучение, научни изследвания и висококвалифицирана трудова заетост. Тези предизвикателства включват проблеми, свързани с достъпа до процедури за признаване на чуждестранни дипломи, сертификати и други удостоверения за официални квалификации, по-специално в случаи, в които липсват документни доказателства или е невъзможно да се покрият разходите за процедури за признаване. В това отношение може да се използват допълнителни възможности за прием, свързани с работата или образованието, в съответствие с Препоръката на Комисията относно законните пътища за закрила в ЕС¹⁵.
- 24) Следва да се насърчават сътрудничеството и обменът на информация между държавите членки, социалните партньори и заинтересованите страни относно привличането на таланти за иновации, включително чрез взаимно обучение и обмен на добри практики. Следва да се създаде платформа за привличане на таланти за иновации, на която се събират експерти от съществуващи форуми по въпросите на миграцията, заетостта, образованието и иновациите с цел създаване на полезни взаимодействия, осигуряване на координация и наблюдение на изпълнението на препоръката.
- 25) От 2026 г. нататък Комисията следва да прави редовен преглед на изпълнението на настоящата препоръка, за да прецени дали са необходими целенасочени законодателни корекции, за да се опростят процедурите и да се отговори по-добре на амбициите на ЕС в областта на конкурентоспособността и иновациите. За тази цел държавите членки следва да бъдат приканени да информират Комисията за съответни национални инициативи, реформи, добри практики и статистически данни.
- 26) Настоящата препоръка следва да се съсредоточи върху рамките за приемане и пребиваване за престой от повече от 90 дни. Държавите членки могат също така да решат да прилагат мерките на настоящата препоръка по отношение на съответните категории граждани на трети държави, за които се изисква виза и които посещават ЕС с цел образование, научни изследвания или стопанска дейност, за престой до 90 дни в рамките на период от 180 дни, при условие че това е в съответствие с приложимата правна рамка на ЕС относно визите за краткосрочно пребиваване¹⁶.
- 27) Настоящата препоръка не засяга компетентността на държавите членки да определят капацитета за прием на граждани на трети държави с цел работа в съответствие с член 79, параграф 5 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

¹⁵ Препоръка (ЕС) 2020/1364 на Комисията от 23 септември 2020 г. относно законните пътища за закрила в ЕС: насърчаване на презаселването, хуманитарния прием и допълнителни други възможности (ОВ L 317, 1.10.2020 г., стр. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2020/1364/oj>).

¹⁶ Регламент (ЕО) № 810/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. за създаване на Визов кодекс на Общността (Визов кодекс) (ОВ L 243, 15.9.2009 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj>).

ПРЕПОРЪЧВА:

УЛЕСНЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО СЪЮЗА И ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И РАЦИОНАЛИЗИРАНЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ЗА ТАЛАНТИ

Мерки за улесняване на подаването и оценката на заявления за визи за дългосрочно пребиваване и разрешения за пребиваване

1. Държавите членки следва да предвидят опростени, бързи, прозрачни и цифровизирани процедури за кандидатстване, за да създадат стимули за висококвалифицираните работници, както и за научноизследователските организации, висшите училища, институциите за обучение и работодателите, да се възползват от възможностите за международна мобилност.
2. Държавите членки следва да позволят на кандидатите да подават заявления дистанционно или лично. Присъствени срещи следва да се изискват само когато това е строго необходимо, например за предоставяне на биометрични данни или в случай на основателни съмнения, че гражданите на трети държави ще пребивават в Съюза за цели, различни от целите, за които кандидатстват за приемане. Когато се изисква лично подаване на заявления, държавите членки следва да гарантират наличието на достатъчни и леснодостъпни часове за срещи за подаване на заявления, интервюта и получаване на визи за дългосрочно пребиваване или разрешения за пребиваване.
3. Държавите членки следва да се уверят, че мерките за улесняване на подаването на заявления са придружени от подходящи предпазни мерки, за да се гарантира, че гражданите на трети държави не представляват заплаха за обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве, и за да се предотвратят злоупотреби и измами, включително чрез проверка на автентичността и надеждността на приемащите организации и работодатели, на придружаващите документи и на профила на кандидатите, които искат да провеждат научни изследвания, да учат или да работят в области от стратегическо значение (напр. отбрана, ядрена енергия, разузнаване и др.). Държавите членки следва също така да въведат пропорционални механизми за наблюдение след влизането на гражданите на трети държави на тяхна територия, за да гарантират, че условията за приемане продължават да се изпълняват, включително че не възникват нови рискове за обществената сигурност и обществения ред, и по-специално рискове от изтичане на технологии.
4. Държавите членки следва да въведат системи за онлайн заявления, които са лесни за ползване, ефикасни и дават възможност за сигурен и оперативно съвместим¹⁷ обмен на данни и координация между компетентните национални органи, участващи в обработването на заявленията.
5. Държавите членки се насърчават да обединяват и координират консулските ресурси в трети държави, когато е уместно, за да се справят с ограничения капацитет на консулските органи. Подобно сътрудничество може да включва споделени или съвместни визови отдели, предоставящи целенасочена

¹⁷ Оперативната съвместимост на системите за кандидатстване на държавите членки може да бъде улеснена, като се вземат предвид съответните ресурси на портала „Оперативно съвместима Европа“.

информация относно процедурите за кандидатстване и улесняващи процедурите за издаване на визи за дългосрочно пребиваване и разрешения за пребиваване за международни студенти, научни работници, висококвалифицирани работници, основатели на стартиращи предприятия и иновативни предприемачи. Тези специализирани секции биха могли да бъдат създадени в сътрудничество с делегациите на ЕС, националните агенции за иновации и търговските камари и могат също така да бъдат домакини на дейности по популяризиране.

6. Когато дадена държава членка няма дипломатическо или консулско представителство в трета държава, тя следва да предприеме необходимите мерки за улесняване на подаването на заявления, например чрез система за подаване на заявления онлайн или чрез договорености за представителство с други държави членки, намиращи се в тази трета държава.

Мерки за насърчаване на по-прости условия за приемане

7. Държавите членки следва да използват процедури за одобрение или признаване за научноизследователски организации, висши училища и работодатели, за да освобождават кандидатите от определени изисквания за документи, като използват възможностите, предвидени в членове 9 и 15 от Директива (ЕС) 2016/801 и член 13 от Директива (ЕС) 2021/1883. За целите на прозрачността и за да се гарантира, че кандидатите са запознати с улесненията, предоставени на одобрени и признати научноизследователски организации, висши училища и работодатели, държавите членки следва редовно да публикуват актуализирани списъци на одобрените приемащи организации, организации за подкрепа и признати работодатели на същите уебсайтове, на които кандидатите могат да намерят информация относно процедурите за издаване на визи за дългосрочно пребиваване и разрешения за пребиваване.
8. Държавите членки следва да намалят броя на документите или доказателствата, които кандидатите трябва да представят, когато кандидатстват за обучение, научни изследвания или висококвалифицирана трудова заетост в одобрена научноизследователска организация или висше училище, или за признат работодател, както е предвидено в член 8, параграф 3 и член 11, параграф 3 от Директива (ЕС) 2016/801 и член 13, параграф 2 от Директива (ЕС) 2021/1883. Като минимум държавите членки следва да освободят кандидатите от задължението да представят документи, които вече са били проверени от приемащата организация или друг компетентен орган, като например доказателство за настаняване, превод на дипломи, доказателство за здравна осигуровка, проучвания на пазара на труда или други придружаващи документи, оценени преди това по време на процеса на одобряване или признаване.
9. Гражданите на трети държави, идващи в Съюза с цел обучение, научни изследвания или висококвалифицирана трудова заетост, често не знаят бъдещия си адрес към момента на подаване на заявлението, нито могат да наемат подходящо жилище без подписан трудов договор и валидна виза за дългосрочно пребиваване или разрешение за пребиваване. Държавите членки следва да се въздържат да изискват от студентите, научните работници и висококвалифицираните работници да предоставят адрес във въпросната държава членка към момента на подаване на заявлението, включително

временен адрес, в съответствие с член 7, параграф 2 от Директива (ЕС) 2016/801 и член 5, параграф 7 от Директива (ЕС) 2021/1883.

10. За да направят синята карта на ЕС по-достъпна за иновативни таланти, държавите членки следва да обмислят:
- прилагането на по-ниски прагове на заплатите за професии, изправени пред структурен недостиг, и за наскоро завършили висше образование лица в рамките на маржовете, разрешени съгласно член 5, параграф 4 от Директива (ЕС) 2021/1883; и
 - приемането на съответен професионален опит вместо официални професионални квалификации по време на процедурата за кандидатстване в стратегически сектори за иновационната екосистема на Съюза извън сектора на ИКТ, посочен в приложение I към Директива (ЕС) 2021/1883, в съответствие с член 2, параграф 9, буква б) от тази директива.

Мерки за съкращаване на сроковете за обработка

11. Държавите членки следва да установят улеснени или ускорени процедури за получаването от основателите на стартиращи предприятия и иновативните предприемачи на виза за дългосрочно пребиваване или разрешение за пребиваване в сътрудничество с участниците в иновациите, признати или одобрени от националните органи (напр. сертифицирани инкубатори, ускорители, агенции за иновации, технологични паркове). Държавите членки следва по-конкретно да прилагат улеснени или ускорени процедури за основатели на МСП и стартиращи предприятия и иновативни предприемачи, участващи в национални или подкрепяни от ЕС иновационни програми като „Хоризонт Европа“, включително Европейския съвет по иновациите, Европейския институт за иновации и технологии, EUREKA/Eurostars или участващи в проекти, подкрепяни от InvestEU.
12. Държавите членки следва да обработват заявленията за визи за дългосрочно пребиваване и разрешения за пребиваване (включително заявленията за подновяването им) на международни студенти, научни работници и висококвалифицирани работници в областта на НТИМ и други сектори, свързани с иновациите, както и на основатели на стартиращи предприятия и иновативни предприемачи, възможно най-скоро и се насърчават да правят това в срок от 30 дни от подаването на заявлението.
13. Също така в съответствие с целите, определени в препоръката на Съвета „Европа в движение“¹⁸, държавите членки следва да обработват заявленията за визи за дългосрочно пребиваване и разрешения за пребиваване (включително за подновяването им) на международни студенти и научни работници, идващи в Съюза по финансирани от Съюза програми, като например „Еразъм+“, действията „Мария Склодовска-Кюри“, безвъзмездните средства от Европейския научноизследователски съвет и други схеми за привличане на таланти в екипи в областта на научните изследвания и иновациите, във възможно най-кратък срок и се насърчават да правят това в срок от 30 дни от подаването на заявлението.

¹⁸ Препоръка на Съвета от 13 май 2024 г. „Европа в движение — възможности за образователна мобилност за всеки (ОВ С, С/2024/3364, 14.6.2024 г.).

14. Държавите членки следва да се въздържат да изискват на различни етапи от процедурата по приемане документи, които не са от съществено значение и които вече са били представени на предходен етап от процедурата, като копия от трудови договори, доказателство за настаняване, официални преводи или легализация на дипломи, и следва да действат въз основа на взаимно доверие в автентичността и точността на предоставените документи. В съответствие с член 5, параграф 2 от Директива 2016/801 държавите членки следва да обмислят приемането на документация на официални езици на Съюза, различни от техните официални езици, или поне на английски език.
15. Държавите членки следва да позволяват на международните студенти заявителите да започнат имиграционните процедури преди плащането на пълните такси за обучение, при условие че доказателството за плащане на пълната сума бъде предоставено най-късно към момента на издаване на визата за дългосрочно пребиваване или разрешението за пребиваване.
16. Когато държавите членки издават разрешения за пребиваване само на своя територия и заявителите се нуждаят от виза, за да влязат на територията, държавите членки следва да издадат необходимата виза възможно най-скоро и в рамките на същия общ срок от 30 дни, препоръчан съгласно точки 12 и 13 от настоящата препоръка. Този срок следва да обхваща и времето, необходимо на компетентните органи за проверка на положението на пазара на труда, когато е приложимо.
17. Държавите членки се насърчават да не извършват проучвания на пазара на труда за научни работници и висококвалифицирани работници, освен ако това не е надлежно необходимо, и да не ги извършват при подновяване на разрешението за пребиваване или в случаи на мобилност в рамките на ЕС. Държавите членки се насърчават също така да не извършват проучвания на пазара на труда за професиите, изправени пред структурен недостиг на работна ръка, и за професиите, които допринасят за иновационната екосистема на ЕС, включително в секторите, свързани с НТИМ. Когато се провеждат проучванията на пазара на труда следва да бъдат бързи, пропорционални и прозрачни.

ОТ ПРИВЛИЧАНЕ КЪМ ЗАДЪРЖАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ТАЛАНТИ В СЪЮЗА

Мерки за увеличаване на възможностите за предприемачество и за дългосрочна заетост

18. Държавите членки следва да повишават осведомеността сред международните студенти и научни работници за възможността им да останат на тяхна територия най-малко девет месеца след завършване на образованието или научното изследване с цел търсене на работа или започване на собствен бизнес, както е предвидено в член 25, параграф 1 от Директива (ЕС) 2016/801. Този период може да бъде удължен, когато е уместно, за да се предостави достатъчно време на завършилите висше образование и научните работници да намерят работа, отговаряща на тяхното ниво на умения, или да започнат предприемаческа дейност.
19. Държавите членки следва да използват възможността, предвидена в член 15, параграф 5 от Директива (ЕС) 2021/1883, да позволяват на притежателите на

синя карта на ЕС да упражняват други професионални дейности, които допълват основната им дейност като притежатели на синя карта на ЕС, без това да засяга правата им на пребиваване като притежатели на синя карта на ЕС. Тази гъвкавост е от особено значение в ИКТ и други сектори, свързани с иновациите, където тя би могла да насърчи висококвалифицираните работници да изпитват и разработват предприемачески проекти, като същевременно поддържат основната си дейност със статута си на притежатели на синя карта на ЕС.

Мерки за задържане на талантите

20. Държавите членки следва да улеснят достъпа на международни студенти, научни работници, висококвалифицирани работници, основатели на стартиращи предприятия и иновативни предприемачи до съответните услуги и мрежи за подкрепа на национално равнище и на равнището на ЕС, за да им помогнат да се установят и да упражняват професионалните си дейности в ЕС. EURAXESS вече е отправна точка за научните работници. Допълнителната подкрепа за иновациите може да включва:
- информация за програми за по-бързо разрастване на бизнеса и наставничество за основатели на стартиращи предприятия и иновативни предприемачи;
 - развитие на кариерата, включително услуги за търсене на работа и намиране на работа за международни висшисти и представители на академичните среди;
 - насърчаване на образованието в областта на предприемачеството, както и инициативи за повишаване на квалификацията и преквалификация на специалисти;
 - подкрепа за намиране на жилища, информация относно жилищата под наем, отношения с доставчиците на жилища и местните администрации;
 - подкрепа за учене или подобряване на езиковите умения;
 - съдействие при административните формалности, включително местна регистрация, данъчно облагане, достъп до здравни услуги и социална сигурност;
 - подкрепа за съпрузите или партньорите с цел търсене на работа или започване на стопанска дейност, включително езиково обучение;
 - улесняване на грижите за децата и записването им в училище още от ранните етапи и през цялата година, като също така се гарантира, че предишното им обучение е надлежно признато за равностойно.
21. Държавите членки следва да гарантират, че отговарящите на условията научни работници, висококвалифицирани работници, основатели на стартиращи предприятия и иновативни предприемачи могат да получат действителен достъп до статута на дългосрочно пребиваващи в ЕС. За тази цел държавите членки следва да предоставят ясна информация относно условията за допустимост, процедурите и свързаните с тях права и следва да улесняват координацията между местните органи, приемащите организации и организациите за подкрепа с цел проверка на периодите на пребиваване и условията за интеграция.

22. Държавите членки следва да улеснят достъпа до статута на дългосрочно пребиваващи в ЕС за притежателите на синя карта на ЕС, както е предвидено в член 18, параграф 2 от Директива (ЕС) 2021/1883, като дадат възможност за натрупване на периоди на пребиваване в различни държави членки. Те следва също така да улеснят достъпа до статута на дългосрочно пребиваващи в ЕС за бивши международни студенти, които остават в ЕС след дипломирането си и след като намерят работа. В тези случаи, както е предвидено в член 4, параграф 2 от Директива 2003/109/ЕО на Съвета, държавите членки се насърчават да вземат предвид половината от периодите на пребиваване с учебна цел при изчисляването на петгодишния период, необходим за получаване на статут на дългосрочно пребиваващ в ЕС.
23. Държавите членки следва да прилагат същия срок за обработване от 30 дни, предвиден в точки 12 и 13, по отношение на придружаващите членове на семейството на научните работници и висококвалифицираните работници, които могат да кандидатстват за разрешение за пребиваване едновременно с научния работник или висококвалифицирания работник, в съответствие с член 26, параграф 4 от Директива (ЕС) 2016/801 и член 17, параграф 4 от Директива (ЕС) 2021/1883. Научните работници и висококвалифицираните работници следва да бъдат информирани за тази възможност, както и за правата на членовете на семейството на достъп до пазара на труда, здравни услуги, образование и професионално обучение.

Мерки за насърчаване на мобилността в рамките на ЕС

24. Държавите членки следва да информират кандидатите за възможността за мобилност в рамките на ЕС на международни студенти, научни работници и притежатели на синя карта на ЕС. Държавите членки следва също така да гарантират, че съответните национални органи и научноизследователски и образователни институции са информирани относно правилата за мобилност в рамките на ЕС.
25. Държавите членки следва да използват гъвкавостта, предвидена в членове 27—31 от Директива (ЕС) 2016/801 и членове 20—22 от Директива (ЕС) 2021/1883, за да опростят и рационализират процедурите за мобилност в рамките на ЕС. За тази цел държавите членки следва да обмислят:
- разрешаване на мобилността на международни студенти, без да се изисква студентите или висшите училища да уведомяват компетентните органи на двете държави членки¹⁹;
 - разрешаване на краткосрочна мобилност на научните работници (и членовете на техните семейства), без да се изисква от научния работник и научноизследователската организация да уведомяват компетентните органи, както е предвидено в членове 28 и 30 от Директива (ЕС) 2016/801;
 - разрешаване на притежателите на синя карта на ЕС да извършват стопански дейности по време на краткосрочна мобилност в рамките на ЕС в допълнение към дейностите, изброени в член 2, параграф 13 от Директива (ЕС) 2021/1883, като например да участват в иновационни

¹⁹ В член 31, параграф 2 от Директива (ЕС) 2016/801 се предвижда, че втората държава членка (в която студентите възнамеряват да проведат част от обучението си) може да изисква процедура за уведомяване за мобилността на студентите.

- проекти, наставничество или дейности за обмен на знания, предприемачески ангажименти (напр. инкубация на стартиращи предприятия, програми за ускоряване, стартиране или присъединяване към иновативно дружество) и временни преподавателски или научноизследователски задачи в университети или научноизследователски организации. Списъкът на тези дейности следва да бъде редовно актуализиран и да бъде достъпен в съответствие с член 24, параграф 1, втора алинея, буква а) от Директива (ЕС) 2021/1883;
- използване на опростената процедура за уведомяване за дългосрочната мобилност на научни работници и членовете на техните семейства, както е предвидено в член 29, параграф 1, буква а) и член 30, параграф 2 от Директива (ЕС) 2016/801, вместо процедурата, изискваща ново заявление;
 - ограничаване на документацията, изисквана за мобилност в рамките на ЕС на международни студенти, научни работници и притежатели на синя карта на ЕС и членове на техните семейства, до съществени елементи, като например валиден документ за пътуване и разрешение, издадено от първата държава членка. Други документи, като доказателство за здравна осигуровка, средства за издръжка или адрес, не следва да се изискват отново, освен ако това е строго необходимо. Следва да се приемат документи на английски език.

ПОДОБРЯВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА И ДОСТЪПА ДО ИНФОРМАЦИЯ, НАСЪРЧАВАНЕ НА МЕХАНИЗМИ ЗА КООРДИНАЦИЯ

Мерки за укрепване на административния капацитет

26. Държавите членки следва да предоставят на своите компетентни органи, включително дипломатическите и консулските представителства, подходящи човешки и финансови ресурси за ефикасно обработване на заявленията, особено на места, където се получават голям брой заявления, и по време на сезонните пикове (например месеците, предхождащи началото на академичната година).
27. Държавите членки следва да гарантират, че съответният персонал, и по-специално консулските служители, преминават редовно и изчерпателно обучение за оценка на заявленията и съответната документация, като съветват кандидатите, за да гарантират навременното подаване на пълни заявления.
28. Държавите членки се насърчават да използват наличните инструменти на Съюза, по-специално фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ), за да подпомагат изграждането на капацитет, укрепването на персонала и обученията, Инструмента за техническа подкрепа (ИТП), за да подпомагат своите усилия за разработване, изпълнение и оценка на структурните реформи, необходими за повишаване на капацитета за управление на миграцията и подобряване на междусекторната координация, както и програмата за научни

изследвания „Хоризонт Европа“, за да подпомагат събирането на имащи отношение доказателства и данни²⁰.

Мерки за подобряване на достъпа до информация

29. Държавите членки следва да предоставят ясна информация относно документите, които се изискват за кандидатстване за виза за дългосрочно пребиваване или разрешение за пребиваване, включително примери за допустими доказателства за изисквания като „достатъчно средства“, както и относно графика на процедурата за кандидатстване за виза и разрешение за пребиваване.
30. Държавите членки следва да използват и популяризират съществуващите национални и общоевропейски инструменти и инициативи, за да улеснят достъпа на таланти от държави извън ЕС до информация, като например портала на ЕС за имиграцията, Центъра за възможности на Алианса на европейските нации за стартиращи предприятия, насочен към основателите на такива предприятия, и порталите EURAXESS и портала „Изберете Европа“, насочени към научните работници. При проектирането и разработването на резерва на ЕС от таланти Комисията ще търси начини за сближаване между съществуващите инструменти и инициативи на равнището на ЕС с цел насърчаване на полезните взаимодействия и опростяването.
31. Що се отнася до задължението за предоставяне на леснодостъпна информация относно условията за прием и правата на студентите, научните работници и висококвалифицираните работници, както се изисква съгласно член 35 от Директива (ЕС) 2016/801 и член 24 от Директива (ЕС) 2021/1883, държавите членки се насърчават да използват централизирани онлайн портали с единна входна точка, достъпни и чрез мобилни приложения, с многоезично съдържание, често задавани въпроси, чатботове или телефонни линии за помощ. Тези портали следва да предлагат интерактивни насоки относно подготвянето на заявления и относно практическите аспекти, свързани с престоя в държавата членка, като например жилищно настаняване, здравеопазване, банкиране и данъчно облагане. Активното участие на националните органи и участниците в сферата на иновациите е от съществено значение за поддържането на точна, изчерпателна и актуална информация. Гражданите на трети държави следва също така да могат да кандидатстват пряко за виза за дългосрочно пребиваване или разрешение за пребиваване на същата онлайн платформа.
32. Държавите членки се насърчават да си сътрудничат с държавите партньори по мерки за укрепване на сигурността на документите, управлението на самоличността и обмена на информация, както и за преодоляване на потенциалните опасения от „изтичане на мозъци“. Това сътрудничество може да допринесе за укрепване на взаимното доверие и спазването на етични стандарти при провеждането на процедурите за приемане и съответно за допълване на инициативите в рамките на всеобхватните партньорства на ЕС, партньорствата в подкрепа на талантите и сътрудничеството с партньори, обхванати от политиките за разширяване и съседство.

²⁰ Вж. научноизследователските проекти по „Хоризонт Европа“, финансирани по темата *HORIZON-CL2-2023-TRANSFORMATIONS-01-03 (Иновативни подходи към партньорствата в подкрепа на талантите)*.

Мерки за засилване на координацията

33. Държавите членки следва да гарантират ефективна координация, комуникация и обмен на информация между имиграционните органи и органите по труда, от една страна, и приемащите организации и организациите за подкрепа, по-специално научноизследователските организации и висшите училища, инкубаторите и ускорителите на стартиращи предприятия, агенциите за иновации и търговските камари, от друга страна. Компетентните органи следва да определят звена за контакт, за да улеснят прекия и сигурен обмен на информация с приемащите организации и организациите за подкрепа.
34. Държавите членки следва да насърчават договорености, съгласно които приемащите организации и организациите за подкрепа могат да съдействат на кандидатите по време на процеса на подаване на заявлението, за да се гарантира, че заявленията са пълни, преди да бъдат изпратени до имиграционните органи.
35. Държавите членки следва да информират приемащите организации и организациите за подкрепа за средното време за обработка, за да се даде възможност за своевременно подаване на необходимите документи (напр. споразумение за приемане, доказателство за приемане от университета) достатъчно рано и във всеки случай не по-късно от 90 дни преди началото на научноизследователския проект или академичната година. За да се предотвратят административни забавяния и да се гарантира навременно приемане, следва да се създадат преки информационни канали за уведомяване на имиграционните органи за късно приемане на международни студенти или за промени в датите на записване.
36. Държавите членки следва да отдават приоритет на късните заявления за прием, за да се даде възможност на международните студенти да пътуват преди началото на академичната година, и да позволяват ранното подаване на заявления за визи за дългосрочно пребиваване и разрешения за пребиваване, за да се предотвратят сезонните пикове и да се облекчат консулските служби.

Подкрепа и управление от страна на Комисията

37. Държавите членки се насърчават да си сътрудничат и да обменят информация, включително със социалните партньори и други заинтересовани страни, относно мерките за привличане на таланти за иновации, включително чрез взаимно обучение и обмен на добри практики. За тази цел държавите членки следва да допринесат за Платформата за привличане на таланти за иновации, която Комисията ще основе, за да събере експерти по въпросите на миграцията, заетостта, образованието и иновациите в рамките на съществуващите форуми, като например Групата за контакти по въпросите на законната миграция, Платформата за трудова миграция, работната група за висшето образование и Европейския съвет по иновациите, с цел създаване на полезни взаимодействия, осигуряване на координация между публичните органи и заинтересованите страни и наблюдение на изпълнението на препоръката.
38. За да подпомагат наблюдението на настоящата препоръка и привличането на таланти за иновации, държавите членки следва да информират Комисията за съответните национални инициативи, реформи, добри практики и статистически данни, които Комисията ще разгледа за пръв път през 2026 г. и редовно след това, с оглед също на евентуални целенасочени законодателни

корекции, които може да са необходими за опростяване и адаптиране на процедурите към амбициите на ЕС в областта на конкурентоспособността и иновациите.

Съставено в Брюксел на 29.1.2026 година.

За Комисията

Magnus BRUNNER
Член на Комисията

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
За Генералния секретар

Martine DEPREZ
Директор
Вземане на решения и колегиалност
ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ